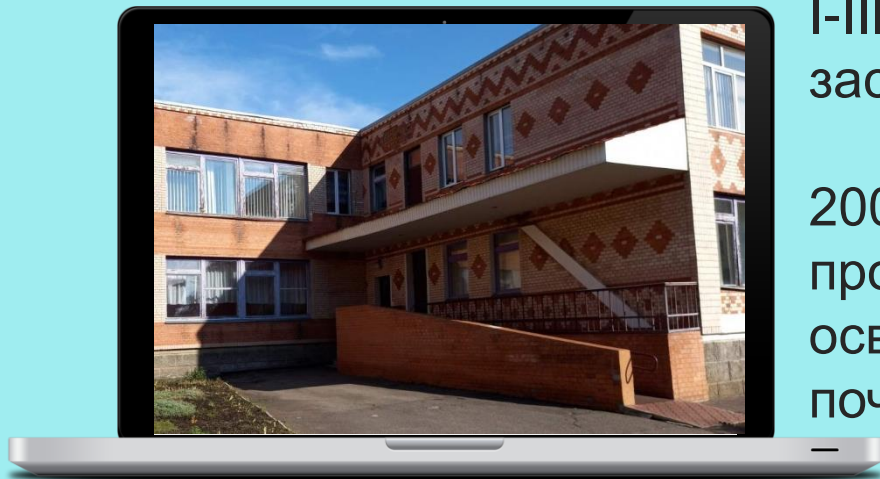

Організація інклюзивного навчання в ЗЗСО: поради для вчителя

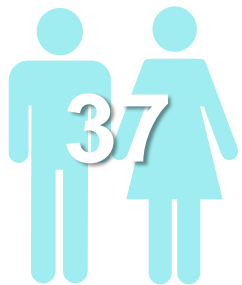
Валентина Маланчій
заступник директора з навчально-виховної роботи
спеціалізованої загальноосвітньої школи
I-III ступенів № 8 м. Хмельницького

Спеціалізована загальноосвітня школа I-III ступенів №8 м. Хмельницького заснована у 1962 році.

2003 рік – початок впровадження проекту «Інтеграція учнів з особливими освітніми потребами у загальноосвітню початкову школу»

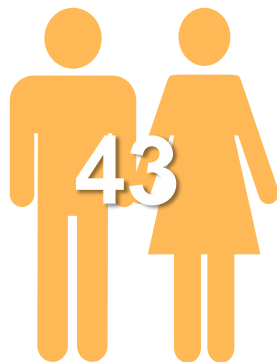
Статистика кількості учнів на інклюзивній формі навчання в СЗОШ №8

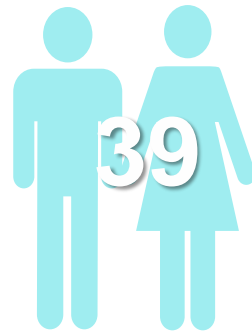
2017/2018 н.р.

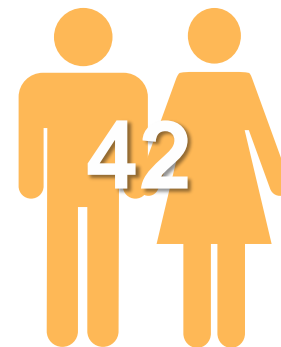
2018/2019 н.р.

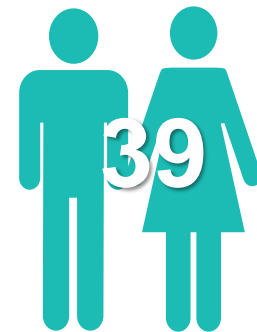
2019/2020 н.р.

2020/2021 н.р.

2021/2022 н.р.

2022/2023 н.р.

У 2022/2023 н.р. у школі **20 класів** інклюзивного навчання, **39 учнів** з особливими освітніми потребами

Діти з комплексними порушеннями – 4

Діти із затримкою психічного розвитку – 9

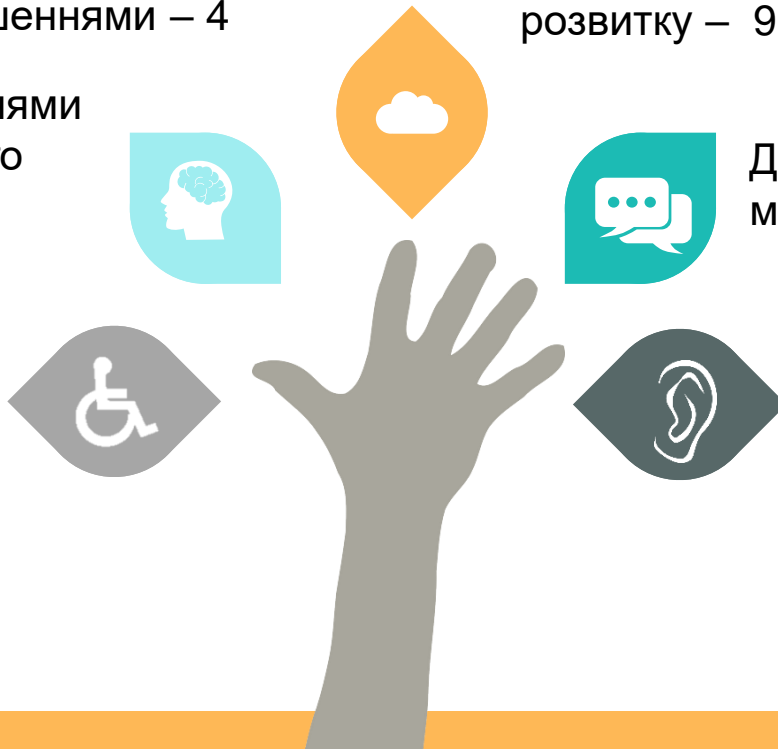
Діти з порушеннями інтелектуального розвитку – 8

Діти з РАС – 3

Діти з тяжкими порушеннями мовлення – 2

Діти з порушеннями опорно-рухового апарату - 11

Діти з порушеннями слуху – 2

Команда психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП СЗОШ №8

У 2022/2023 навчальному році в інклюзивних класах працюють

10 Вчителів
початкових класів

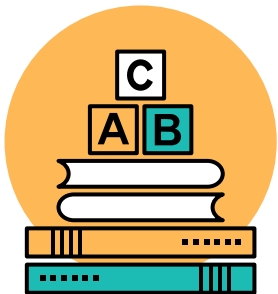
48 Вчителів-
предметників

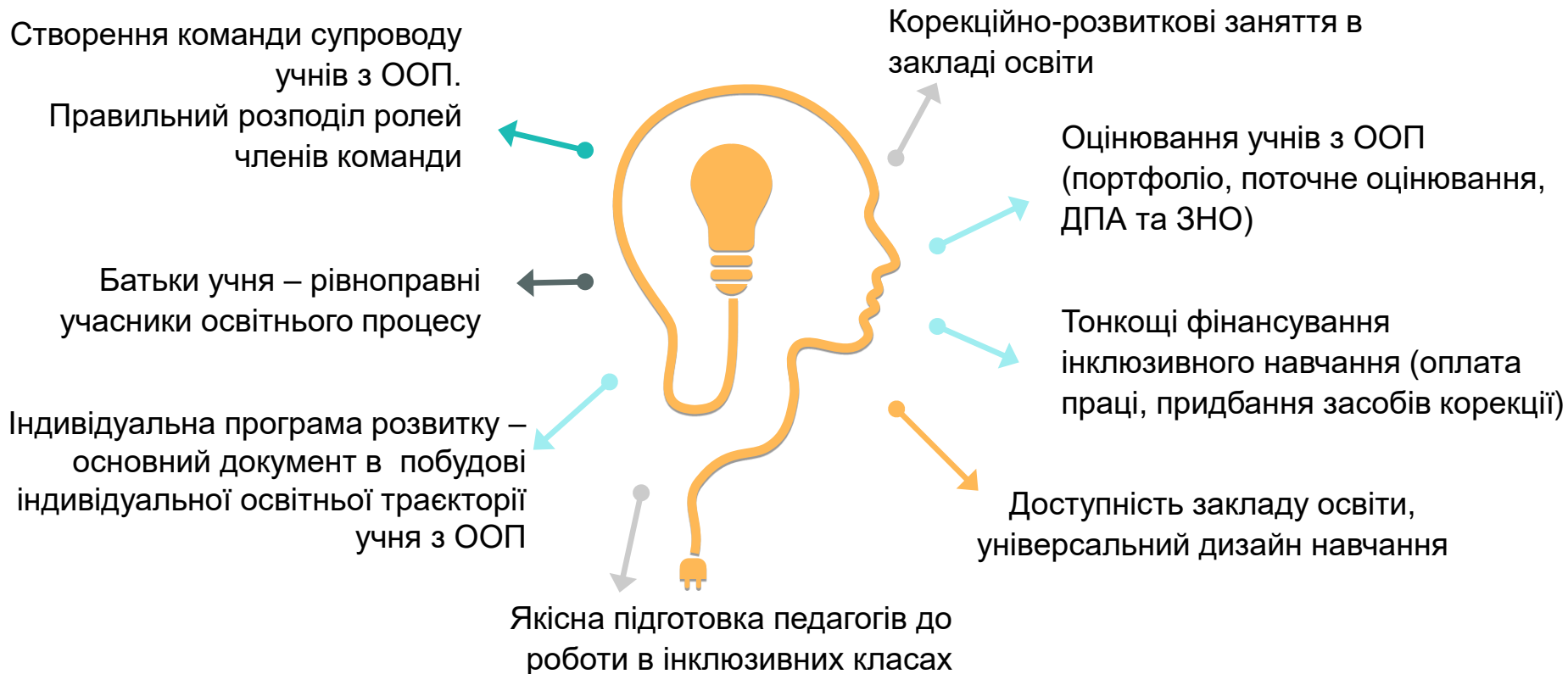
19 Асистентів вчителя

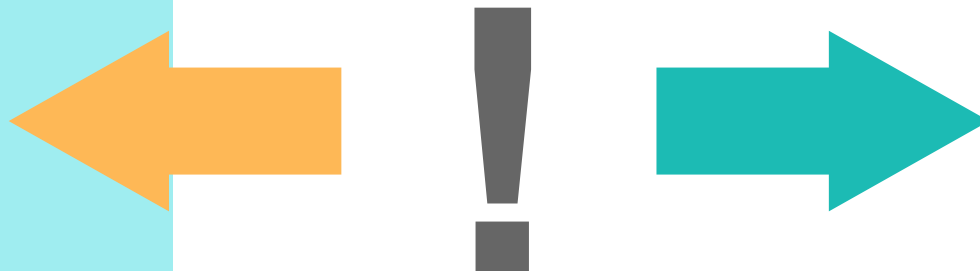
Корекційних педагогів

12

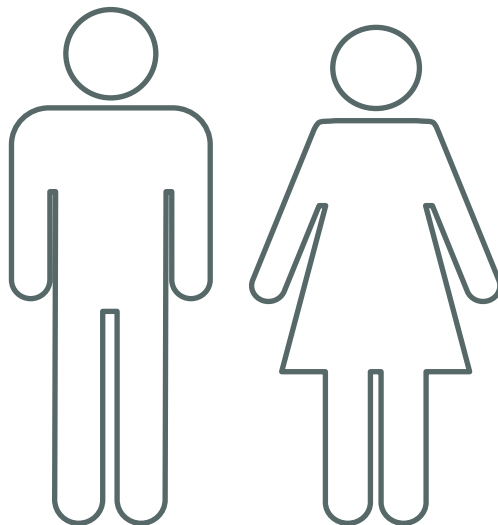
Організація інклюзивного навчання у ЗЗСО: що варто тримати в полі зору

У разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків інклюзивна група або клас утворюється в обов'язковому порядку

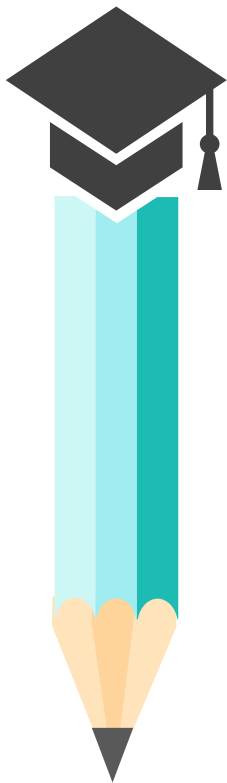
Ст. 20 Закону України «Про освіту»

Батьки дитини мають право обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми освіти відповідного рівня

Ст. 55 Закону України «Про освіту»

Правила прийому учнів з ООП у ЗНЗ: які документи потрібні

**Зарахування (переведення)
дитини з ООП до школи**

Заява про зарахування до закладу освіти

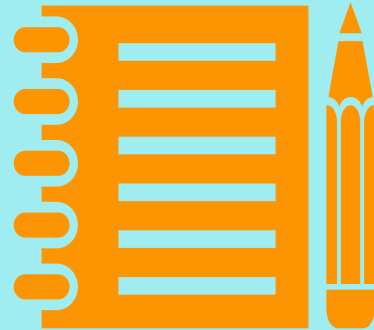
Копія свідоцтва про народження

Довідка №086-1/о

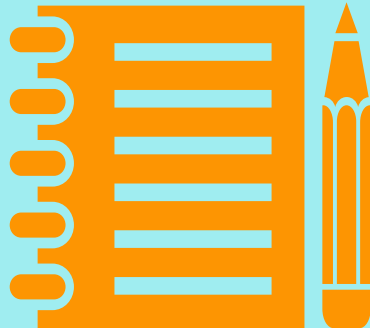
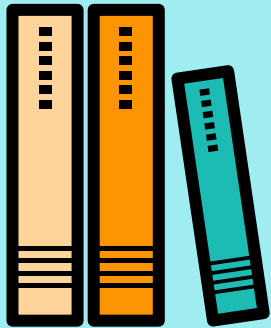
Документ про освіту (за наявності)

Висновок ІРЦ про комплексну оцінку розвитку дитини

**Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження
Порядку організації інклюзивного навчання у закладах
загальної середньої освіти» № 957 від 15.09.2021 року**

**Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти,
*наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 року № 609***

Склад команди супроводу дитини з ООП

Заклад загальної середньої освіти

директор або заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель (класний керівник), вчителі-предметники, асистент вчителя, практичний психолог, соціальний педагог, вчитель-дефектолог, вчитель-реабілітолог та батьки або законні представники дитини

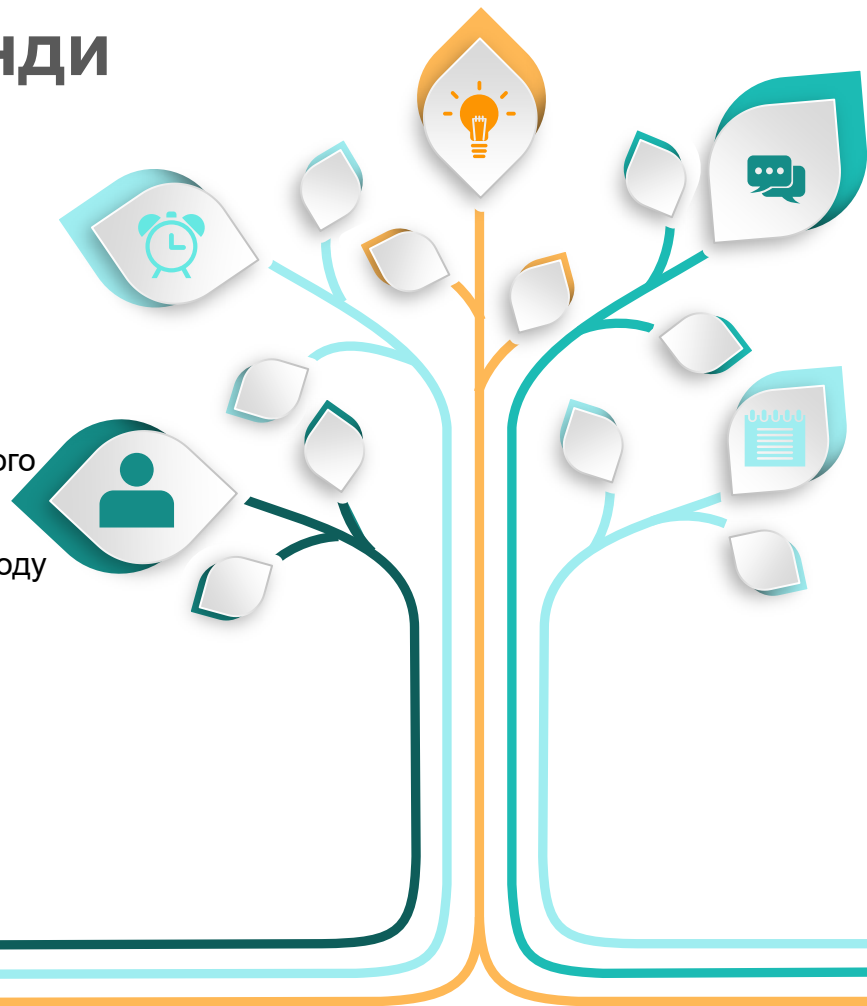
постійні учасники

залучені фахівці

медичний працівник закладу освіти, лікар, асистент дитини, спеціалісти системи соціального захисту населення, служби у справах дітей тощо

Організація роботи команди супроводу

- Загальне керівництво Командою супроводу дітей з ООП покладається на директора або заступника директора з навчально-виховної роботи/вихователя-методиста.
- Робота Команди супроводу здійснюється в межах основного робочого часу працівників.
- Однією з організаційних форм діяльності Команди супроводу є засідання її учасників, яке проводиться не менше трьох разів протягом навчального року.
- Рішення засідання Команди супроводу приймаються за результатами колегіального обговорення інформації кожного її учасника.
- Рішення засідання Команди супроводу оформлюється протоколом, який веде секретар засідання.

Індивідуальна програма розвитку - документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання.

Закон України «Про освіту»

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» № 957 від 15.09.2021 року (додаток 3)

Кроки співпраці з батьками в межах ІПР

Познайомте із членами команди та наголосіть на конфіденційності

Надайте батькам більше інформації про ІПР, її зміст, гнучкість

Повідомте батькам, що очікуєте від них інформації, яка є важливою для розробки ІПР

Програма вважається прийнятою, якщо вона узгоджена з батьками та підписана ними

Після розробки ІПР бажано періодично зустрічатися з батьками для обговорення прогресу дитини

Інформація, яку батьки учнів з особливими освітніми потребами одержують з ІПР

тривалість цих послуг і розклад занять
з додатковими фахівцями

хто надаватиме освітні та
додаткові спеціальні послуги

методи та періодичність
оцінювання

чому дитина потребує
розробки ІПР

періодичність перегляду ІПР та надання
інформації про перебіг її реалізації

Етапи розробки ІПР

Умови ефективності ІПР

Містяться всі необхідні складові, які допоможуть адаптувати освітнє середовище до потреб дитини з ООП

Довгострокові цілі й короткотермінові завдання чітко пов'язані між собою

Використання рекомендацій ІРЦ

Розробка актуальних цілей

повинна спиратись на принципи цілепокладання SMART

Achievable – досяжні

Result-oriented – орієнтовані на результат

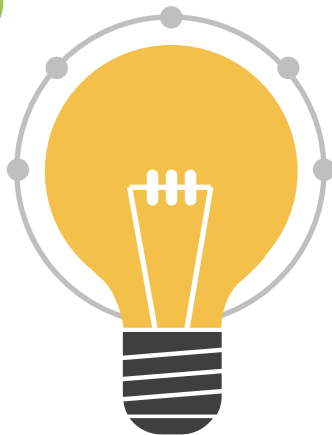
Measurable – вимірювані

Time-related – визначені в часі

Specific – конкретні

Структура ІПР

Забезпечення асистента учня (учениці)

Навчання

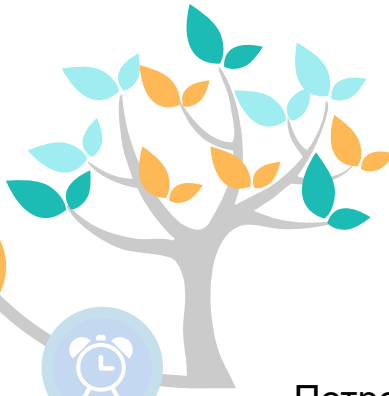
Додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (заняття)

Рекомендації щодо організації освітнього процесу особи з ООП

Індивідуальні особливості розвитку учня

Загальні відомості про учня

Період виконання

Забезпечення допоміжними засобами навчання

Потреба в розумному пристосуванні

Особливості проведення оцінювання

Додаткові напрями роботи

Члени команди ППС, які склали ІПР

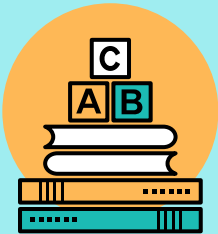
Потреба у продовженні строків навчання

Індивідуальний навчальний план повинен містити інформацію про цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану; загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета; інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання.

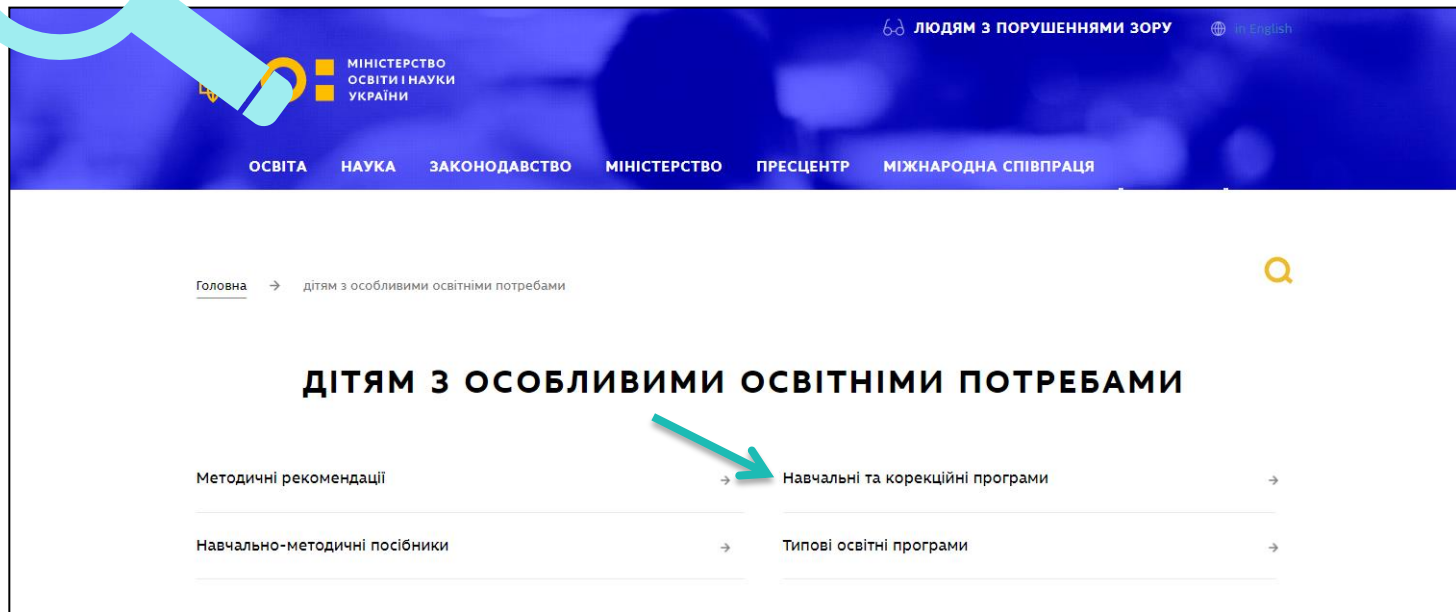
Форма індивідуального навчального плану визначається закладом освіти.

Індивідуальний навчальний план складається командою за участю педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети, у взаємодії з учнями та/або їх батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується одним з батьків

Постанова КМУ № 957 від 15.09.2021 р.

Де шукати інформацію?

The screenshot shows the website of the Ministry of Education and Science of Ukraine. The header includes the ministry's name and logo, and navigation links for Education, Science, Legislation, Ministry, Resource Center, and International Cooperation. The main content area displays search results for 'Children with Special Educational Needs'. A search bar is visible in the top right corner. A red arrow points to the 'Educational and correctional programs' link in the search results.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

68 ЛЮДЯМ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ [in English](#)

ОСВІТА НАУКА ЗАКОНОДАВСТВО МІНІСТЕРСТВО ПРЕСЦЕНТР МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

[Головна](#) → дітям з особливими освітніми потребами

ДІТЯМ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Методичні рекомендації → **Навчальні та корекційні програми** →

Навчально-методичні посібники → Типові освітні програми →

1. Головна

2. Освіта

3. Повна загальна середня освіта

4. Навчання дітей у спеціальних закладах освіти

5. Освіта дітей з особливими освітніми потребами

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

[Для дітей з порушеннями зору](#)

[Для дітей з порушеннями слуху](#)

[Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку](#)

[Для дітей з помірною розумовою відсталістю](#)

[Для дітей з тяжкими порушеннями мовлення](#)

[Для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату](#)

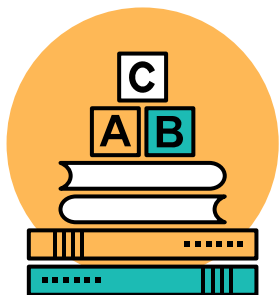
[Програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами дошкільного віку](#)

Робоча документація команди психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП

Адміністрація закладу освіти

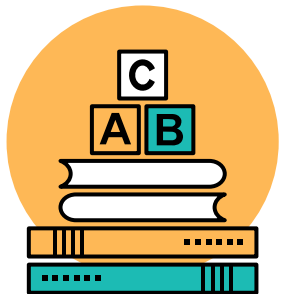
- положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини ООП в закладі освіти;
- графіки засідань команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в ЗЗСО;
- протоколи засідань команди ППС;
- графіки роботи всіх членів команди психолого-педагогічного супроводу;
- розклади уроків, на яких здійснюється супровід асистентами вчителя;
- розклади корекційно-розвиткових занять;
- висновки ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку учнів з ООП;
- індивідуальні програми розвитку, індивідуальні навчальні плани учнів з ООП;
- договір про співпрацю із залученими фахівцями для проведення корекційно-розвиткових занять;
- графік перевезення учнів з ООП (за наявності);
- посадові обов'язки всіх членів команди психолого-педагогічного супроводу.

Робоча документація команди психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП

Практичний психолог

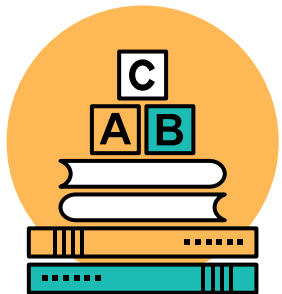
- річний план роботи практичного психолога;
- журнал практичного психолога;
- щоденний облік роботи практичного психолога;
- протоколи індивідуальних та групових психологічних консультацій батьків, педагогічних працівників закладу освіти та учнів з висновками та рекомендаціями для кожної категорії;
- протоколи індивідуальної та групової психодіагностики з висновками та рекомендаціями;
- ІПР.

Робоча документація команди психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП

Соціальний педагог

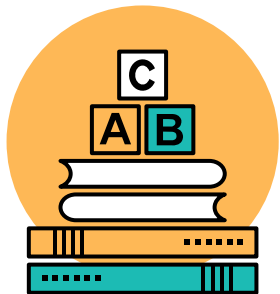
- річний план роботи соціального педагога;
- журнал соціального педагога;
- протокол індивідуального соціально-педагогічного вивчення;
- протокол групового соціально-педагогічного вивчення;
- протокол індивідуальної соціально-педагогічної консультації;
- облік проведення занять;
- ІПР;
- соціальний паспорт закладу освіти.

Робоча документація команди психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП

Вчитель-дефектолог

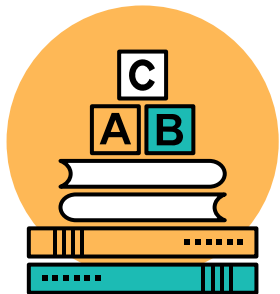
- цивільно-правова угода з закладом освіти (за наявності);
- графік роботи;
- корекційні програми;
- календарно-тематичне планування корекційно-розвиткових занять;
- розклад корекційно-розвиткових занять;
- журнал обліку корекційно-розвиткових занять;
- щомісячний акт виконаних робіт (в разі, якщо фахівець не є штатним працівником даного закладу освіти);
- ІПР.

Робоча документація команди психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП

Асистент вчителя

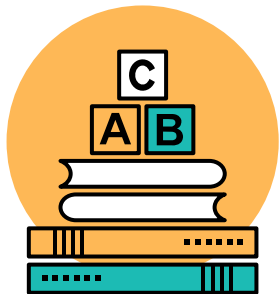
- річний план роботи;
- графік роботи асистента вчителя, затверджений керівником закладу;
- розклад уроків, на яких асистент вчителя здійснює супровід учнів з ООП;
- журнал обліку роботи /щоденний план роботи;
- список учнів з ООП, яких супроводжує асистент;
- розклад уроків та корекційно-розвиткових занять учнів з ООП;
- висновки ІРЦ;
- індивідуальна програма розвитку;
- портфоліо учнів з ООП;
- облік проведених консультацій, просвітницьких заходів.

Робоча документація команди психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП

Класний керівник, вчитель

- Індивідуальна програма розвитку;
- індивідуальний навчальний план (в разі потреби);
- навчальні програми для дітей з ООП;
- конспект уроку із зазначеними модифікованими та адаптованими матеріалами.

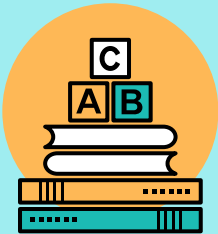
Організація роботи вчителя з учнями з ООП під час проведення навчального заняття

№ з /п	Діяльність учителя/вчительки	НЗ 1	НЗ 2	НЗ 3
1	Планує роботу під час проведення навчального заняття з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами			
2	Адаптує/модифікує зміст навчального матеріалу та/або адаптує час, відведений на виконання завдань, до індивідуальних освітніх можливостей учнів з особливими освітніми потребами			
3	Використовує спеціально розроблені завдання			
4	Залучає до спільної роботи учнів з особливими освітніми потребами			
5	Дотримується відповідності темпу навчального заняття індивідуальним навчальним можливостям учнів з особливими освітніми потребами			
6	Співпрацює з асистентом учителя (стосується класу з організацією інклюзивного навчання)			
7	Забезпечує корекційну спрямованість освітнього процесу (стосується спеціальних класів)			
8	Використовує допоміжні (спеціальні засоби корекції) та дидактичні матеріали під час навчання учнів з особливими освітніми потребами			

Оцінювання результатів навчання учнів у закладах освіти здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими МОН, та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності)

Постанова КМУ № 957 від 15.09.2021 р.

Особливості проведення оцінювання

адаптації проведення оцінювання за часом та змістом, зокрема: збільшення часу на виконання завдань; зменшення кількості завдань; використання зручних форм роботи (тести, усні опитування, аудіозавдання тощо) відповідно до потреб;

використання доступних форм викладу інформації для оцінювання (шрифту Брайля, письмових чи усних завдань тощо);

використання окремих карток з завданнями чи адаптованих матеріалів під час оцінювання;

адаптація завдань для оцінювання до особливостей сприйняття інформації (унікнення графічних завдань для осіб з порушенням зору, уникнення або створення комфортних умов для усних опитувань для осіб, які цього потребують, тощо);

інше (зазначити що) _____

Рівні навчальних
досягнень —
однакові,

критерії
оцінювання учнів
з типовим та порушеним
психофізичним розвитком — різні

Проведення оцінювання учнів з ООП

(Постанова КМУ №957 від 15.09.2021 року)

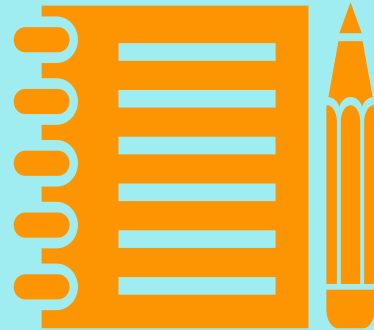
Моніторинг здобутих і закріплених знань, умінь і навичок дитини, яка потребує використання методів альтернативної та додаткової комунікації, має проводитися у ЗЗСО один раз на семестр

Результати моніторингу обов'язково мають фіксуватися в ІПР дитини з ООП

Лист МОН № 4/2373-22 від 09.09.2022 р.

Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року
**«Про затвердження методичних рекомендацій щодо
оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які
здобувають освіту відповідно до нового Державного
стандарту базової середньої освіти»**

Наказ МОН «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти» № 289 від 01.04.2022 року

Де шукати інформацію?

Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами,

постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року № 88

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2017-%D0%BF#Text>

Де шукати інформацію?

Лист МОН № 1/10258-22 від 06 вересня 2022 року

«Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році»

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-u-20222023-navchalno-mu-roci>

Лист МОН № 4/2373-22 від 09.09.2022 «Про методичні рекомендації

«Використання методів альтернативної та додаткової комунікації у закладах освіти»

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/2022/09/14/List-4.2373-22-09.09.2022-Pro.metod.rekom.14.09.2022.pdf>

Де шукати інформацію?

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/2020/08/otsinyuvannya-1-4-kl-2020.doc>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/2020/08/otsinyuvannya-ii-st.doc>

Критерії оцінювання розміщено для використання в роботі на сайтах МОН та ІМЗО:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/dlyafahivciv/metodikiinkluzia>

<https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednyaosvita/navchalno-metodychnezabezpechennya/>

Де шукати інформацію?

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

68 ЛЮДЯМ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

In English

[ОСВІТА](#)

[НАУКА](#)

[ЗАКОНОДАВСТВО](#)

[МІНІСТЕРСТВО](#)

[ПРЕСЦЕНТР](#)

[МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ](#)

[Головна](#) → [Освіта](#) → [Інклюзивне навчання](#) → [Для фахівців](#)

ДЛЯ ФАХІВЦІВ

[Методичні рекомендації](#)

[Стратегія розвитку](#)

[Навчальні плани і програми](#)

[Посібники](#)

[Аналітика](#)

[Онлайн-навчання](#)

Де шукати інформацію?

<https://ircenter.gov.ua/>

Україна. ІНКЛЮЗІЯ

Система автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів

Людам з порушенням зору

Вхід

Батькам

Фахівцям

Документи

Будемо раді спілкуванню!

<https://school8.km.ua/>

szsh_8@ukr.net